

ØYGRUPPEN AS
Att. Frode Stokkeland
Østerøya 39
4625 FLEKKERØY

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liudmila Pechinkina, 37017847

Vedtak om endring av tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø ved Vraget i Kristiansand kommune

---

Fylkesmannen i Agder endrer tillatelse av 12.05.2020 etter forurensningsloven til tiltak i sjø ved Vraget i Kristiansand kommune. Vedtaket er gjort med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 7. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 11.08.2017 fra Øygruppen AS om tiltak i sjø ved Vraget i Kristiansand og e-poster av 11.11.2020 og 12.11.2020 fra COWI AS.

1 Vedtak

Fylkesmannen i Agder endrer tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø til Øygruppen AS, datert 12.05.2020. Endret ramme omfatter følgende tiltak:

- tildekking av inntil 6 402 m² ved gnr./bnr. 1/140 mfl. i Kristiansand kommune,
- mudring av inntil 3 201 m³ ved gnr./bnr. 1/140 mfl. i Kristiansand kommune,
- utfylling av inntil 4 400 m³ masser ved gnr./bnr. 1/140 mfl. i Kristiansand kommune.

Endrede vilkår til tillatelsen ligger vedlagt og erstatter vilkårene til tillatelsen, datert 12.05.2020.

Vedtaket er gjort med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

2 Sakens bakgrunn

På vegne av Øygruppen AS søkte COWI AS den 11.08.2017 Fylkesmannen om mudring og tildekking av forurenset sjøbunn samt om utfylling i sjø ved Vraget (gnr./bnr. 1/140 mfl.) i Kristiansand kommune. Tiltakene er en del av et større prosjekt om utvikling av leiligheter ved Vraget, jf. reguleringsplan 1109 «Vraget, Flekkerøy» av 16.09.2015. Fylkesmannen behandlet søknaden og ga den 12.05.2020 tillatelse etter forurensningsloven til mudring og tildekking av forurenset sjøbunn. Ved en inkurie behandlet vi ikke den delen av søknaden som gjaldt utfylling i sjø, noe som ble konstatert da COWI AS kontaktet oss den 11.11.2020 for å få avklart om tillatelsen også omfattet utfylling i sjø. I e-post av 12.11.2020 oversendte COWI AS supplerende opplysninger om utfylling der bl.a. mengde masser og berørt areal ble presisert. Den omsøkte utfyllingen er på ca. 4 000 m³ lokale sprengsteinmasser over et areal på ca. 1 200 m², inkludert fyllingsfoten. Den omsøkte utfyllingen er i

tråd med gjeldende reguleringsplan, men er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven § 20-2, jf. § 20-1, jf. e-post fra Kristiansand kommune av 20.11.2020.

2.1 Rettslig grunnlag

Tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, kan gis tillatelse til med hjemmel i lov 13.03.1981 nr. 6 om vern for forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 7. I tillatelsen kan det settes nærmere vilkår for å motvirke at forurensningen fører til skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 16.

Når Fylkesmannen avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Søknader vurderes i tillegg etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 i lov 19.06.2009 nr. 100 om forvaltningen av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og etter §§ 4 og 12 i forskrift 15.12.2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften).

3 Saksgang

Søknaden om tiltak i sjø ved Vraget, inkludert utfylling i sjø, var på høring i perioden fra 16.11.2017 til 14.12.2017. Vi viser til høringsuttalelsene oppsummert i vårt vedtak om tillatelse, datert 12.05.2020.

4 Fylkesmannens vurdering og begrunnelse

Utfylling vil alltid påvirke det akvatiske miljø til en viss grad. Spredning av forurensning kan finne sted under utfylling, og i denne forbindelsen er både utfyllingsmasser og sediment potensielle forurensningskilder. I tillegg blir habitatet til vannorganismene permanent forandret eller ødelagt som følge av utfylling. Utfylling kan også medføre midlertidig forringelse av vannkvalitet i form av nedslamming.

Det ble gjennomført sedimentundersøkelser i juli 2013 og mars 2017, totalt ved ti stasjoner/prøvepunkter. Ifølge analyseresultatene, er sedimentene i tiltaksområdet forurenset med enkelte polysykliske hydrokarboner, enkelte tungmetaller, polyklorerte bifenyler (PCB) og tributyltinn (TBT). De høyst målte konsentrasjonene av fluoranten, pyren, benzo(a)pyren og antracen tilsvarer tilstandsklasse IV (dårlig), mens PCB7, TBT og kobber er påvist i konsentrasjoner som tilsvarer tilstandsklasse V (svært dårlig), jf. Miljødirektoratets veileder M-608/2016 «Grenseverdier for klassifisering av miljøtilstand i vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020». I praksis betyr det at det kan oppstå akutt toksiske og omfattende toksiske effekter hos akvatiske organismer dersom de blir eksponert for stoffer i påviste konsentrasjoner. Mange miljøgifter er bundet til små partikler som ofte virvles opp når sedimentene blir forstyrret. Dette kan føre til frigjøring av miljøgifter som på den måten blir mer tilgjengelige for opptak og kan akkumuleres hos vannlevende organismer. Ettersom det er stor andel av finpartikulært materiale (i gjennomsnitt 58% silt og leire), vurderer vi at det er en betydelig fare for spredning av forurensning under utfyllingen. For å unngå spredning av forurensete partikler under tiltaksgjennomføringen setter vi vilkår om bruk av siltgardin eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt, jf. vilkår 26. Tiltakshaver skal i tillegg måle partikkelinnhold i vannmassene (turbiditet), jf. vilkår 27.

Utfyllingsmasser er en potensiell forurensningskilde. Sprengstein, som ofte brukes til utfylling, kan f.eks. inneholde sulfidholdige bergarter og rester av nitrogenforbindelser fra sprengning. Berggrunn med sulfider kan medføre dannelse av svovelsyre, noe som kan føre til at aluminium blir skadelig for akvatiske organismer. Utlekking av nitrogen fra sprengstein kan i sin tur gi eutrofiering (økt mengde av planteplankton og alger) og endre pH i vann. I tillegg kan sprengstein inneholde nåleformede partikler som er skarpere enn naturlige partikler og kan føre til gjelleskader på fisk. Dersom det

brukes plastslanger/ledninger under sprengning, kan sprengstein ha plastrester som fort kan spres ut i vannmassene.

Ifølge søknaden skal det benyttes lokale sprengsteinmasser. Vi forutsetter at disse massene er rene og ikke består av bergarter som kan medføre dannelse av nåleformede partikler. Etter vår vurdering vil siltgardin begrense spredning av partikler fra utfyllingsmassene ut fra tiltaksområdet. Eventuelt plastavfall skal fjernes i størst mulig grad fra utfyllingsmasser før utfyllingen. Vi setter også krav om tiltak for å redusere plastforurensning etter utfyllingen, jf. vilkår 17. Vi mener at tilførsel av ekstra næringsalter ikke vil ha vesentlig innvirkning på miljøet i det aktuelle tilfellet siden tiltaket har relativt begrenset omfang. I tillegg er det rimelig å anta at konsentrasjonen av tilførte nitrogenforbindelser raskt vil fortynnes. Vi anser heller ikke endring av pH som følge av tilførte sprengstoffrester som problematisk i dette tilfellet ettersom sjøvann har stor bufferevne.

Ivaretagelse av sårbare naturtyper og truede arter er et viktig mål for naturforvaltningen. Ifølge Naturbase kart, er det ikke registrert noen viktige arter og naturtyper i tilknytning til tiltaksområdet. Et lokalt viktig ålegrassamfunn ligger ca. 40 m nordøst for tiltaksområdet. Etter vår vurdering vil ikke naturtypen påvirkes i nevneverdig grad forutsatt at tillatelsens vilkår overholdes.

Som en hovedregel tillates ikke arbeider i sjø i tidsperioden 15. mai – 15. september av hensyn til fugle- og dyreliv samt rekreasjon og friluftsliv. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er lite ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Vi fraviker ikke hovedregelen i dette konkrete tilfellet.

Når det gjelder vurdering etter naturmangfoldloven og vannforskriften, viser vi til våre vurderinger i vedtak om tillatelse av 12.05.2020.

5 Saksbehandlingsgebyr

I samsvar med forurensningsforskriften §39-3, jf. § 39-4, skal tiltakshaver betale saksbehandlingsgebyr for Fylkesmannens arbeid med en tillatelse, herunder endring av en tillatelse. Vi vurderer at ressursbruken medgått i saksbehandlingen av endringen av tillatelsen, er omfattet av ressursbruken i forbindelse med vår behandling av søknaden om tiltak i sjø, datert 11.08.2017, jf. vedtak om saksbehandlingsgebyr av 12.05.2020. Kravet om gebyr skal derfor frafalles i sin helhet i denne saken, jf. forurensningsforskriften § 39-10.

6 Klageadgang

Vedtaket om endring av tillatelse, herunder frafall av gebyr, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

Med hilsen

Ingunn Løvdal (e.f.)
miljøverndirektør
Miljøvern avdelingen

Liudmila Pechinkina
rådgiver
Miljøvern avdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
Vilkår til tillatelsen

Kopi til:

Britt Andersen	Brinken 14	4630	KRISTIANSAND S
Lennart Pedersen	Vesterøya 129	4625	FLEKKERØY
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Alex Fjell	Østerøya 80	4625	FLEKKERØY
Hilde Axelsen	Setesdalsveien 64 A	4617	KRISTIANSAND S
Øyvind Sørensen	Vragesløyfen 125	4625	Flekkerøy
Frank Otto Pedersen	Vesterøya 71	4625	FLEKKERØY
Elisabeth Sande Arnevik	Grannevegen 5	6103	Volda
Gordon Fjell	Asperøyveien 1 C	4625	Flekkerøy
Wenche Fjell Gundersen	Brinken 21 A	4630	Kristiansand S
Anna Ånensen	Kvitelfjellveien 4	4625	FLEKKERØY
Lars Bernhard Sande	Melsvegen 132	6156	Ørsta
Naturvernforbundet i Agder	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
COWI AS AVD KRISTIANSAND	Tordenskjolds gate 9	4612	KRISTIANSAND S
Frank Axelsen	Palladiumveien 13	4629	KRISTIANSAND S
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
KYSTVERKET	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Terje Axelsen	Svalåskjerran 33	4645	NODELAND
Norsk maritimt museum	Bygdøynesveien 37	0286	OSLO
Leif Pedersen	Bånefjell 8	4625	Flekkerøy
Roger Sørensen	Vragesløyfen 145	4625	Flekkerøy
Sverre C Sørensen	Åsveien 22	4620	Kristiansand S

Vedlegg 1

Vilkår til tillatelsen

Ramme

1. Tiltakene skal utføres i henhold til søknad av 11.08.2017 med tilhørende tiltaksplan. Arealet av tiltaksområdet er fastsatt i e-post fra Fylkesmannen datert 23.03.2020, jf. «Sakens bakgrunn».
2. Tiltakshaver kan tildekke inntil 6 402 m² sjøbunnen innenfor fastsatt tiltaksområde.
3. Tiltakshaver kan mudre inntil 3 201 m³ sjøbunn innenfor fastsatt tiltaksområde. Mudringsvolumet tilsvarer en mudringsdybde på 0,5 meter over hele tiltaksområdet.
4. Tiltakshaver kan fylle ut inntil 4 400 m³ sprengsteinmasser i det omsøkte området, jf. kart vedlagt søknaden. Rammen inkluderer 10 % feilmargin i forhold til de omsøkte volumene. Arealet som blir berørt av utfyllingen, inkludert fyllingsfot, må ikke overskride 1 200 m². *(Nytt vilkår av 25.11.20.)*
5. Tillatelsen har en varighet på tre år.

Ansvarsforhold, kompetanse mv.

6. Tiltakene skal planlegges og utføres av personell med kompetanse innen fagområdet og med kjennskap til kravene i denne tillatelsen.
7. Tiltakshaver Øygruppen AS er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere de som skal gjennomføre arbeidene om de vilkårene som gjelder.
8. Den som utfører arbeidene, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten inntil tiltaket er avsluttet.

Begrensning i tidsperiode for tiltak i sjø

9. Fylkesmannen tillater ikke tiltak i sjø i perioden 15. mai – 15. september. *(Endret 25.11.20.)*

Varsling til Fylkesmannen

10. Fylkesmannen skal varsles ved oppstart og avslutning av samtlige tiltak i denne tillatelsen omfatter.

Tilsyn

11. Tiltakshaver plikter å la representanter fra Fylkesmannen føre tilsyn med arbeidene til enhver tid.

Internkontroll

12. Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante

---

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

forskrifter til disse lovene. Internkontrollen skal være oppdatert. Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

Beredskap

13. Tiltakshaver skal utarbeide en beredskapsplan for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningene av eventuell akutt forurensning som kan oppstå i forbindelse med uforutsette hendelser. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeidene. Beredskapsplanen skal sendes Fylkesmannen innen 3 uker før tiltakene iverksettes. Dersom akutt forurensning oppstår, skal melding gis til tlf. 110 (Brannvesenet). Tiltakshaver skal også informere Fylkesmannen snarest mulig.

BAT-prinsippet

14. Den beste tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

Tiltaksmål

15. Tiltakshaver skal utarbeide konkrete og målbare tiltaksmål for oppryddingsprosjektet. Tiltaksmålene skal oversendes Fylkesmannen **senest tre uker** før oppstart av arbeidene.

Utfylling

16. Utfylling skal gjennomføres før oppryddingstiltakene. *(Nytt vilkår av 25.11.20.)*
17. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal heller ikke brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig.

Tennledninger, plastikk og annet ikke naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre fjernes før utfyllingen. Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. *(Nytt vilkår av 24.11.20.)*
18. Dersom det viser seg at utfyllingsmasser er av en slik karakter at arbeidene medfører alvorlige miljømessige problemer, tas det forbehold om at arbeidene skal stanses, og at saken blir vurdert på nytt. *(Nytt vilkår av 25.11.20.)*

Mudring

19. Tiltakshaver skal velge mudringsmetoder som gir minst mulig spredning av sedimenter. Sugemudring eller mudring med lukket grabb skal velges fremfor åpne mudringsmetoder. Metoden skal vurderes ut fra sedimentenes lokalisering og beskaffenhet, samt sårbarhet av naturverdier i området. Kriterier for bytte av metode (f.eks. turbiditet eller konsistens på massene) skal beskrives i internkontrollen.
20. Muddermassene vurderes som forurenset, og skal derfor håndteres forsvarlig og leveres til godkjent avfallsanlegg.
21. Den ansvarlige for arbeidene skal føre logg med oversikt over mengder og tidspunkt for opptak av muddermasser, og hvilket avfallsanlegg massene er levert til. Det skal også føres logg over opptak av skrot og annet avfall. Loggboken skal til enhver tid være tilgjengelig for

forurensningsmyndighetene ved eventuell kontroll. Kopi av loggbok skal følge med som vedlegg til sluttrapporten.

22. Avvanning av muddermasser skal foregå på en slik måte at partikkelspredning minimeres. Forurenset vann fra avvanningsprosessen skal ledes på innsiden av siltgardinen.
23. All mudring skal være slutført før arbeidene med tildekking starter opp.

Tildekking

24. Tiltakshaver skal kunne dokumentere tildekkingsmassene egnethet og fare for forurensning. Dette vil si at tildekkingsmassene skal tilfredsstille kravene i Miljødirektoratets veileder M-411/2015 (oppdatert 2017). Det skal opprettes mottakskontroll for å sikre at massene tilfredstiller kravene i veilederen. Dokumentasjon og redegjørelse for valgte tildekkingsmasser skal oversendes Fylkesmannen tre uker før tiltakene iverksettes.
25. Stedsspesifikke vurdering av tildekkingslagets tykkelse og oppbygging skal oversendes Fylkesmannen senest tre uker før iverksettelse av tiltak.

Avbøtende tiltak

26. Utfyllings, mudrings- og tildekkingsarbeidene skal sikres mot partikkelspredning med siltgardin eller tilsvarende installasjoner. Siltgardinet skal så langt det er mulig omslutte hele mudreamrådet og kontrolleres for funksjon. Om nødvendig skal det etableres dobbelt sikring, dvs. to omganger med siltgardin som skal fungere som sluse ved transport ut og inn av mudrestedet. *(Endret 25.11.20.)*
27. Tiltakshaver skal utføre kontinuerlig kontroll av turbiditet under anleggsarbeidene. Målingene skal være representative i forhold til påvirkning av tiltaket. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum være én målestasjon i påvirket område og én referansestasjon. Turbiditet måles ved begge stasjoner samtidig. Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Ved overskridelse av grenseverdien over 20 minutter (forutsatt turbiditetsmålinger hvert 10 minutt) skal arbeidene stanses og Fylkesmannen varsles. Arbeidet kan gjenopptas når turbiditet ved målestasjonen er under grenseverdien.

Rapportering og sluttkontroll

28. Det skal tas sedimentprøver i områdene som er blitt mudret. Antall prøver skal velges iht. Miljødirektoratets veileder M-1132/2018. Prøvene skal brukes til å vurdere om de kortsiktige tiltaksmålene er nådd.
29. Det skal tas følgende prøver av tildekkingslaget etter at tiltakene er avsluttet:
  - a. Utbredelse og dekningsgrad
  - b. Mektighet/tykkelse
  - c. Innhold av relevante miljøgifter
30. Tiltakshaver skal sendes inn en sluttrapport for arbeidene innen tre måneder etter at anleggsarbeidene er avsluttet. Rapport skal inneholde:
  - a. Beskrivelse av tiltakene og utført arbeid.
  - b. Resultater fra sedimentprøver og prøver av tildekkingslaget.
  - c. Beskrivelse av erfaring med utstyr, metoder og teknologi.
  - d. Dokumentasjon som viser hvordan de kortsiktige tiltaksmålene er oppnådd.

- e. Redegjørelse for eventuelle vilkår som ikke er oppfylt, med begrunnelse for avvik.
  - f. Kopi av alle loggføringer.
  - g. Dokumentasjon på levering av muddermasser til godkjent avfallsanlegg.
31. All data som er fremskaffet i prosjektet ved forundersøkelser og overvåkning i vann, sediment og biota, skal importeres i Miljødirektoratets fagapplikasjon *Vannmiljø*. Fylkesmannen skal informeres når dataene er lagt inn og vannlokalitetskoden skal oppgis.